خراسان روزنامه صبح ایران
شنبه ۳۱ تیر ۱۳۹۶ .۲۷ شوال ۱۴۳۸ .شماره ۱۹۵۸۸

مدیرعامل سازمان تامین اجتماعی معتقد است: چالشی که صندوق های بازنشستگی با آن روبه رو هستند، جهانی است. به گزارش اداره کل روابط عمومی و امور بین الملل صندوق بازنشستگی کشوری، سید تقی نوربخش، در برنامه روی خط خبر شبکه خبر، با اشاره به مشکل صندوق های بازنشستگی، گفت: مسئله این صندوق ها جهانی است و در کشورهای مختلف دنیا هم وجود دارد.

چالش صندوق های بازنشستگی جهانی است

گزارش بانک جهانی از بحران صندوق های بازنشستگی در ایران

صندوق ها سخاوتمند؛ مستمری بگیران زیر خط فقر

مدت هاست معضل صندوق های بازنشستگی در جوامع، در حال کارشناسی و در فضای رسانه ای مورد توجه و بحث است. تیرماه ۹۵ رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور از سه موضوع محوری مورد توجه در برنامه ششم توسعه این گونه یاد کرد: آب، محیط زیست و صندوق های بازنشستگی. اسفندماه همان سال، نیلی، مشاور ارشد اقتصادی رئیس جمهور وقتی ابربحران های پیش روی اقتصاد کشور را معرفی می کرد، معضل صندوق های بازنشستگی را در کنار آب و محیط زیست یک ابربحران معرفی کرد. هشدار دیگر را هم بانک جهانی به مسئولان اقتصادی کشور داد. این مرکز معتبر اقتصادی، در گزارش بهار ۹۶ خود از اقتصاد ایران، بعد از مرور روندها و پیش بینی آینده، بر دو موضوع تاکید ویژه داشت: بحران صندوق های بازنشستگی و بحران آب. توجه به بحران آب، حداقل در فضای رسانه ای جدی است. در این گزارش با اتکا به گزارش اخیر بانک جهانی، ابعاد بحران صندوق های بازنشستگی را مرور خواهیم کرد.

■ دریافتی ۷۷ درصد از مستمری بگیران، زیر خط فقر!

نظام بازنشستگی در ایران چند پاره و از ۱۸ صندوق یا نهاد تشکیل شده است. البته ۹۰ درصد از بیمه شدگان تحت پوشش سازمان تامین اجتماعی و صندوق بازنشستگی کشوری قرار دارند. بعد از این دو نهاد، سازمان بازنشستگی نیروهای مسلح و روستاییان قرار دارد. با این حال طبق گزارش ناظر اقتصادی بانک جهانی، امروزه حدود ۵۰ درصد از جمعیت سالمند ایران، هیچ گونه مقرری بازنشستگی دریافت نمی کنند و باید به منابع دیگری مانند خانواده، کمک های اجتماعی و ... متکی باشند. اما همان هایی هم که مستمری دریافت می کنند، دریافتی شان چندان جذاب نیست چرا که ۷۷ درصد بازنشستگان صندوق تامین اجتماعی و ۲۳ درصد از بازنشستگان صندوق بازنشستگی کشوری، زیر خط فقر قرار دارند.

■ نظام بازنشستگی به شدت تحت فشار مالی

با این حال وضعیت مالی صندوق ها نیز اصلا قابل قبول نیست. درآمد حاصل از بیمه شدگان، هزینه های آن ها را تامین نمی کند و بازده سرمایه گذاری ها پایین است. به این دلایل، صندوق های بازنشستگی در سال ۹۳ بیش از ۴۲ هزار میلیارد تومان کسری بودجه داشته اند. برای نشان دادن این وضعیت می توان به شاخص نسبت حمایت که نشان دهنده وضعیت مالی طرح های بازنشستگی است، توجه کرد. منظور از نسبت حمایت، نسبت تعداد بیمه شدگان فعال -که حق بیمه پرداخت می کنند و مرجع درآمد طرح بازنشستگی هستند- به تعداد بازنشستگان- مستمری بگیران طرح- است. چنان که در جدول ۱ مشهود است، به جز صندوق بازنشستگی کشاورزان، روستاییان و عشایر و نیز صندوق حمایت از وکلا که طرح هایی تازه تاسیس اند، بقیه طرح ها با مشکل نسبت حمایت بسیار پایین ناشی از تغییر جمعیتی مواجه اند. نسبت حمایت در سازمان تأمین اجتماعی هم اکنون نسبتاً مطلوب ولی به شدت در حال افت است، یعنی بیمه دهندگان کمتر به ازای مستمری بگیران بیشتر.

■ سه ریشه مشکلات طرح های بازنشستگی

نظام بازنشستگی در ایران، جدا از مشکلات ناشی از خصوصیت به شدت سخاوتمندانه آن، با مشکل متعارف تغییرات جمعیتی مواجه و در آن «نسبت حمایت» به شدت در حال کاهش است. ۱۷ طرح این نظام بازنشستگی با مشکل بازده پایین سرمایه گذاری های خود نیز روبه روست. در نتیجه، کسری بودجه این طرح ها به شدت در حال افزایش است. نگرانی عمده سیاست گذاران ایران هم اینک امکان تداوم مالی این طرح هاست چرا که به شدت وابسته به بودجه کشور هستند (به ویژه صندوق بازنشستگی کشوری و سازمان بازنشستگی نیروهای مسلح). کمک دولت به صندوق بازنشستگی کشور و نیروهای مسلح از ۲/۸ درصد بودجه دولت در سال ۱۳۸۴ به ۱۴ درصد در سال ۱۳۹۳ افزایش یافته است و انتظار می رود تا ۷ سال بعد به ۲۸ درصد برسد.

■ تغییرات جمعیتی و افزایش بار مالی صندوق ها

بانک جهانی در گزارش خود تصریح می کند که نسبت جمعیت بالای ۶۵ سال در ایران بیشتر از خط روند جهانی است. این بدان معنی است که درصد جمعیت سالمند افزایش یافته است -این موضوع ناشی از پیری ترکیب جمعیت و همچنین افزایش امید به زندگی است-. افزایش نسبت جمعیت سالمند، بدون تغییر در سن بازنشستگی، بار مالی صندوق های بازنشستگی را افزایش می دهد، چرا که به ازای درآمد ثابت، باید تعداد سال های بیشتری، مستمری بپردازند.

■ سخاوتمندی صندوق ها در ایران

علاوه بر آن، طرح های بازنشستگی در ایران طرح هایی بسیار سخاوتمندانه قلمداد شده است. بر اساس گزارش بانک جهانی، مزایای بازنشستگی تعهدشده در طرح های فعلی در ایران با نرخ های بیمه پرداختی و سن بازنشستگی تناسبی ندارد. پیشنهاد این نهاد ایجاد توازن میان حق بیمه ها و مستمری است. مثلا در واکنش به افزایش متوسط طول عمر، باید سن بازنشستگی افزایش یابد. همچنین در مورد نحوه محاسبه و شرایط احراز بازنشستگی، با توجه به مستمری های سخاوتمندانه بازنشستگی های زودرس، باید تجدید نظر شود. همچنین تاکید شده است که ضریب افزایش سنواتی بازنشستگی در ایران، در مقایسه با کشورهای اروپایی و اعضای سازمان همکاری و توسعه اقتصادی اروپا، سخاوتمندانه باشد. نمودار ۱ این موضوع را به خوبی نشان می دهد.

■ مسئله بازنشستگی های زودرس

شیوه پرداخت مستمری های بازنشستگی به نحوی است که با بیمه پردازان، متفاوت رفتار می شود. این شیوه ها به ویژه به سود بازنشستگان زودرس است که در مقایسه با کارکنانی که تا سن کامل کار می کنند، مدت طولانی تری از مستمری استفاده می کنند. با این حال، مشکل بازنشستگی زودرس تنها مربوط به نحوه طراحی نظام بازنشستگی نیست، بلکه بیشتر به خاطر مشاغل زیادی است که با عنوان مشاغل «سخت و زیان آور» تعریف شده اند. بازنشستگی های زودرس، هم عامل نابرابری و هم مختل کننده بازار کار است، زیرا باعث می شود افراد، کار را زودتر ترک کنند که اگر این شرایط حاکم نبود، آن را ترک نمی کردند. علاوه بر ضوابط سخاوتمندانه بازنشستگی زودرس، حداقل مدت زمان لازم برای سال های خدمت و مبنا قراردادن محاسبه مستمری بر دستمزد سال های آخر خدمت، باعث می شود که افراد تحت پوشش سازمان تأمین اجتماعی به طفره روی و کم گویی دستمزدهای سال های قبل تر، تشویق شوند.

■ محاسبه بیمه بر اساس سال های آخر در دنیا منسوخ است

این گزارش همچنین در مورد نحوه محاسبه میزان مستمری تاکید کرده است که شیوه عمل در ایران که مستمری ها را بر سال های محدود -بهترین سال ها یا سال های آخر خدمت- محاسبه می کند، قبلاً شیوه ای رایج در سطح بین المللی بود که اکنون دیگر متداول نیست. قوانین بازنشستگی در ایران به تازگی از این جهت تا حدی اصلاح شده و قرار است مستمری بازنشستگی بر مبنای حقوق ۵ سال آخر خدمت افراد محاسبه شود، هرچند این نحوه محاسبه هنوز اجرایی نشده است. برخی از کشورهای دیگر، میانگین ۵ سال را کنار گذاشته اند و میانگین حقوق ۱۵ سال یا حتی ۲۰ سال یا تمامی دوران خدمت فرد را در نظر می گیرند.

■ مزایای محاسبه نرخ بیمه بر اساس متوسط سال های خدمت

این تغییر روش محاسبه مستمری ها به میانگین کل سال های خدمت، به دلایل زیر بهترین شیوه محاسبه است: وقتی محاسبه مستمری مبنایی جز این داشته باشد و مثلاً مبتنی بر بهترین سال های آخر خدمت باشد، مستمری ناعادلانه خواهد بود، راه سوءاستفاده را باز و سوءرفتار اقتصادی را تشویق می کند. برای مثال، مبتنی کردن مستمری بازنشستگی بر معدودی از سال های آخر خدمت، شیوه مطلوبی نیست، زیرا افرادی که درآمدشان در بهترین سال ها، یا سال های پایان خدمت بالاتر از میانگین درآمد کل سال های خدمت شان است، کسانی هستند که بیشترین عواید نصیب شان می شود. لحاظ کردن حقوق متوسط کل سال های خدمت برای محاسبه مستمری بازنشستگی در ایران، به دلیل وجود بخش نسبتاً بزرگ غیررسمی و خوداشتغالی، مناسب تر است. معیار سال های آخر، به افراد انگیزه می دهد حقوق سال های قبل را کمتر و حقوق سال های آخر خود را بیشتر ابراز کنند.

■ طرح های سخاوتمندانه و مستمری های زیر خط فقر!؟

لازم به توضیح است این گزارش در قسمتی اعلام می کند که مستمری دریافتی بیشتر بیمه شدگان، زیر خط فقر است و از سوی دیگر طرح های بازنشستگی، سخاوتمندانه قلمداد شده است. بانک جهانی در توضیح این تناقض نما توضیح می دهد: این طرح ها ذاتاً طرح هایی سخاوتمندانه است، ولی با توجه به این که افراد زیادی زودتر از موعد بازنشسته می شوند (که البته سال های کمی هم حق بیمه داده اند)، بسیاری از مستمری های بازنشستگی عملاً پایین است.

■ پیشنهادهای بانک جهانی به سیاست گذاران ایرانی

این گزارش بعد از آسیب شناسی معضل صندوق های بازنشستگی، راهکارها و پیشنهادهایی ارائه کرده است. مثلا پیشنهاد شده که سیاست گذاران در ایران، هنگام تعیین مسیر اصلاح نظام بازنشستگی به سه نکته زیر توجه کنند و از خود بپرسند که بهترین شیوه عمل در سطح بین المللی کدام است:

الف- اصلاحات پارامتری که نابرابری، اختلالات و فشارهای مالی طرح های بازنشستگی را تخفیف می دهد.

ب- توجه به سایر گزینه های توزیع مجدد، مانند مستمری های اجتماعی.

ج- ادغام طرح های متعدد بازنشستگی: ادغام نظام چندپاره کنونی.

علاوه بر این سه نکته که به طور مستقیم با نحوه طراحی نظام بازنشستگی مرتبط است و برای اصلاح نظام بازنشستگی لازم است، دیگر وجوه آن نیز که در ارتباط با ساختار نیروی کار، قوانین و مقررات و تعاریف به کار رفته، بازبینی شده است. مثلاً جنبه هایی از نیروی کار که باید به آن توجه شود عبارتند از مشارکت زنان در نیروی کار و به ویژه، تصحیح فرایند تعریف مشاغل سخت و زیان آور. تا همین اواخر، به دلایل سیاسی، بسیاری از مشاغل معمولی جزو مشاغل سخت و زیان آور قلمداد می شدند تا بازنشستگی زودرس در آن ها میسر باشد. پرداخت این مستمری های زودرس شکاف میان طول عمر و سن مؤثر بازنشستگی را به شدت افزایش داده است.

هشدار بانک مرکزی به بانک ها برای رعایت کامل قوانین صدور دسته چک

افراد با بیش از ۲۰ چک برگشتی زیر ذره بین بانک مرکزی

بانک مرکزی با اعلام شرایط جدید ارائه دسته چک، اعلام کرد تحویل دسته چک به مشتریان دارای سابقه چک بر گشتی، بدهی غیر جاری یا مشمولان موضوع ماده ۷ قانون صدور چک، ممنوع است. در سال های گذشته، با توجه به شرایط بازار، رشد قارچ گونه انواع موسسه های مالی و از همه مهم تر، مشکل تر شدن نظارت بر فعالیت بانک ها در ایجاد اعتبار، سبب شده بود تا موضوع چک به یکی از دغدغه های مردم و نیز نهادهای درگیر با این موضوع مانند بانک ها، قوه قضاییه و ... تبدیل شود. این موضوع هم اینک نیز یکی از معضلات اساسی نظام بانکی و فعالان اقتصادی است. آخرین گزارش های بانک مرکزی از داد و ستد چک در کشور نیز نشان می دهد که در خردادماه امسال، نسبت تعداد چک های برگشتی به کل تعداد چک های مبادله شده در کشور به ۱۶/۲ درصد رسیده که در یک سال اخیر، بی سابقه است. از نظر مبلغ نیز، آمارها بیانگر آن است که به طور متوسط ۲۳ درصد مبالغ چک های صادر شده، برگشت خورده که به طور عمده به دلیل کسری و فقدان موجودی بوده است. در این راستا و به گزارش ایبنا، به تازگی عباس کمرئی مدیر کل نظارت بر بانک ها و موسسه های اعتباری در بخشنامه ای به بانک ها با اشاره به رعایت نشدن برخی مواد قانونی توسط بانک ها برای صدور دسته چک، بر رعایت این قوانین توسط بانک ها تاکید و تهدید کرده است که مسئولیت رعایت نکردن یا تخطی از این مقررات با هیئت مدیره بانک هاست و در صورت تخلف، بانک ها مشمول مجازات های انتظامی قانون پولی و بانکی می شوند.

■ مواد قانونی که به آن بی اعتنایی شد

در بخشنامه مدیر کل نظارت بر بانک ها و موسسه های اعتباری آمده که طبق نتایج بازرسی ها، تعدد چک های برگشتی در کشور به طور عمده ناشی از رعایت نکردن مفاد ۱۴ و ۱۶ دستورالعمل حساب جاری توسط بانک هاست. طبق ماده ۱۴ این دستورالعمل، تحویل دسته چک به مشتری دارای سابقه چک بر گشتی، بدهی غیر جاری یا مشمولان موضوع ماده ۷ قانون صدور چک، ممنوع است. همچنین ماده ۱۶ از این دستورالعمل تصریح کرده است: تحویل دسته چک جدید در گرو بازگشت حداقل ۸۰ درصد از برگه های آخرین دسته چک مشتری، اعم از صادر شده یا ابطال شده به بانک است. این بخشنامه همچنین می افزاید: رعایت نشدن ماده ۱۰ از دستورالعمل حساب جاری نیز باعث افزایش سوء استفاده از چک در جامعه شده است. به موجب این ماده، "نحوه شناسایی متقاضی افتتاح حساب جاری مطابق با مفاد قانون، آیین نامه و دستورالعمل های مبارزه با پولشویی است." با توجه به موارد فوق و به منظور کاهش تعداد چک های برگشتی و نیز جلوگیری از بروز هر گونه سوء استفاده و کلاهبرداری احتمالی از طریق چک، این بخشنامه دوباره بر رعایت قوانین فوق و نیز دستورالعمل چگونگی شناسایی مشتریان ایرانی مؤسسه های اعتباری (مبنی بر شناسایی کامل شخص حقیقی و حقوقی برای افتتاح حساب جاری) تاکید کرده است.

■ تهدید بانک ها در خصوص تخلف از مقررات چک

بخشنامه اخیر بانک مرکزی خاطر نشان کرده است که مطابق با بند ج ماده ۳۵ قانون پولی و بانکی کشور، هر بانک در مقابل خساراتی که بر اثر عملیات آن متوجه مشتریان می شود، مسئول و متعهد جبران خواهد بود. از سوی دیگر، بر اساس ماده ۳۰ از دستورالعمل حساب جاری نیز مسئولیت رعایت نکردن یا تخطی از مقررات دستورالعمل حساب جاری با هیئت مدیره هر بانک است و در صورت تخلف، مشمول مجازات های انتظامی موضوع ماده ۴۴ قانون پولی و بانکی کشور می شوند. بانک مرکزی همچنین به درج سوابق مدیران در این زمینه اشاره و تصریح کرده است: رفتار مدیران ارشد بانک / موسسه اعتباری در این زمینه در سوابق آنان درج می شود و در فرایند تایید صلاحیت برای تصدی سمت های مدیریتی مد نظر قرار خواهد گرفت.

■ قابل توجه آن هایی که ۲۰ چک برگشتی دارند

آن گونه که بانک مرکزی تاکید کرده است، از این پس مشتریانی که بیش از ۲۰ چک برگشتی در کارنامه خود دارند، زیر ذره بین بانک مرکزی قرار خواهند گرفت. بانک مرکزی از بانک ها خواسته است ضمن انجام تدابیر و اقدامات کنترلی لازم به منظور اطمینان از حسن اجرای دستورالعمل حساب جاری، مشخصات افراد دارای بیش از ۲۰ فقره چک برگشتی را به طور مستمر و در مقاطع زمانی پایان شهریور و اسفند هر سال ارسال کنند تا بدین ترتیب تدابیر نظارتی مقتضی در این زمینه اندیشیده شود.

جدول ۱ - طرح‌های بازنشستگی در ایران؛ اعضای فعال و بازنشسته،۱۳۹۳

سازمان/ صندوق	تعداد اعضای فعال	تعداد بازنشستگان	نسبت حمایت
سازمان تأمین اجتماعی	۱۳۳۴۴۴۹۸	۲۱۷۹۵۷۲	۶/۱
صندوق بازنشستگی کشوری	۱۱۳۵۰۰۰	۱۲۴۴۰۰۰	۰/۹
صندوق بیمه کشاورزان، روستاییان و عشایر	۶۶۰۰۰۰	۲۲۶۹۷	۲۹/۱
سازمان تأمین اجتماعی نیروهای مسلح	۵۸۰۰۰۰	۶۵۰۰۰۰	۰/۹
صندوق بازنشستگی کارکنان صنعت نفت	۹۶۷۰۰	-	-
صندوق حمایت کارکنان فولاد	۱۱۵۵۲	۷۴۵۶۴	۰/۲
صندوق کارکنان بنادرودریانوردی	۱۳۰۴	۲۰۸۸	۰/۶
صندوق بازنشستگی بانک‌ها	۱۶۴۰۰۰	۱۰۳۰۰۰	۱/۶
صندوق حمایت وکلا	۳۰۰۰۰	۷۸۰	۳۸/۵
صندوق آینده‌ساز	۱۰۹۲۰	۴۱۷۲	۲/۶
سایر صندوق‌های ویژه (۸ صندوق)	۶۳۰۶۰	۵۶۵۱۰	۱/۱
کل صندوق‌ها	۱۶۰۹۷۰۳۴	۴۴۰۵۹۹۵	۳/۶۵

بازدید از نیروگاه شهید رجایی وسط چله تابستان

سختی های تولید برق پشت راحتی فشردن یک کلید

بردبار - این روزها که میزان مصرف برق کشور در چله تابستان در اوج است، بازدید از نیروگاهی که برق حدود ۳/۵ میلیون ایرانی را تامین می کند، گویای خیلی از سختی هایی بود که تلاشگران عرصه تولید برق کشور به جان می خرند تا ما به راحتی و با فشردن یک کلید، بتوانیم از داشتن یک وسیله برقی لذت ببریم؛ بازدید خبرنگاران از نیروگاه ۲ هزار مگاواتی شهید رجایی در ۳۰ کیلومتری شهرستان قزوین نشان داد برق مصرفی ساکنان ایران زمین که با زدن یک کلید به سهولت قابل استفاده است با چه سختی تولید می شود. امیدواریم مخاطبان با خواندن این گزارش هنگام استفاده از هر وسیله برقی مقداری درباره شرایط تولید برق فکر کنند تا شاید انگیزه بیشتری برای صرفه جویی و زدودن مصارف بی جا برایشان ایجاد شود؛ البته همین جا تاکید می کنیم که صرفه جویی به معنی مصرف نکردن نیست بلکه به معنی مصرف به جا و بهینه است:

■ کار در دمای ۶۰ درجه و بالاتر

معمولا نیروگاه را در عکس ها و کتاب ها با برج های بزرگ خنک کننده آن می شناسند، برج هایی که وظیفه اصلی آن ها کاهش حدود ۱۰ درجه ای دمای آب مصرفی در نیروگاه است؛ در این بازدید فرصتی به دست آمد تا به داخل این برج ها برویم و از نزدیک با شرایط کاری در آن ها آشنا شویم؛ برای ورود به برج باید از یک دیواره دوجداره عبور کنیم، بازدیدکنندگان ابتدا داخل محفظه ای می شوند که به طور معمول حدود ۱۰ نفر در آن جامی گیرند و در آن را که به محیط باز بیرون راه دارد؛ می بندند؛ سپس در دیگری به داخل برج خنک کننده باز می شود؛ به عبارت دیگر نمی توان مستقیم وارد برج خنک کننده شد زیرا تفاوت فشار میان هوای بیرون با هوای داخل برج، به قدری است که اگر دری به طور مستقیم از داخل برج به بیرون باز شود، به شدت هوا از طریق آن به داخل مکیده می شود. این شدت به قدری است که می تواند انسان و اشیایی با وزن حدود یک آدم را جابه جا کند. داخل برج دمایی بالای ۶۰ درجه دارد، شبیه یک سونای خشک، با این تفاوت که وسعت این محیط بسیار زیادتر از سوناست در حدی که می توان تا چند ده متر در آن دوید! دورتادور برج را تا ارتفاعی خاص رادیاتورهای متعددی تشکیل داده است که وظیفه خنک کردن آب درون نیروگاه را بر عهده دارد و هوا از میان آن ها به داخل برج مکیده می شود و سپس به دلیل سازه مخروطی شکل برج؛ هوایی که آب داخل رادیاتورها را خنک کرده است؛ به سمت بالا هدایت می شود.

■ ورود بدون گوشی و کلاه ایمنی ممنوع!

پس از بازدید از برج خنک کننده، برای بازدید از محوطه توربین نیروگاه وارد محیطی می شویم که ابتدای در ورودی آن در ۳ تابلو جداگانه نوشته شده ورود بدون گوشی؛ کلاه ایمنی و تجهیزات و لباس مناسب ممنوع است؛ در این مکان توربین های نیروگاه قرار گرفته است که به گفته عباس کاکاوند، قائم مقام مدیرعامل نیروگاه شهید رجایی شامل سه توربین است که هر کدام بارهای متفاوتی از فشار بخار را تحمل می کنند. در اینجا دو واحد بخار نیروگاه قرار دارند که هر کدام ظرفیت اسمی ۲۵۰ مگاوات تولید برق دارند و بیشترین فشاری که توربین این واحدها، تحمل می کند معادل ۲۰۰ بار است. سروصدای توربین ها و سایر تجهیزات مستقر در این بخش از نیروگاه به قدری است که با ماندن حدود ۲۰ دقیقه در آن، کمی احساس سردرد و سرگیجه می کنم. به همین دلیل باید هنگام ورود به این مکان، علاوه بر کلاه ایمنی و سایر تجهیزات از گوشی نیز استفاده کنید.

■ گوش به زنگ در اتاق فرمان

با گذر از محوطه ای که توربین ها در آن قرار دارند، به اتاق فرمان نیروگاه می رسیم، محفظه ای پر از کلیدها و دستگاه های الکترونیک که وظیفه کنترل تجهیزات و ادوات داخل نیروگاه را بر عهده دارد. هریک از این کلیدها و دکمه های موجود در این اتاق برای کنترل عملکرد بخشی از دو واحد بخار نیروگاه به کار می رود و البته دو واحد دیگر نیروگاه (در مجموع ۴ واحد بخار ۲۵۰ مگاواتی) نیز اتاق فرمان جداگانه ای دارد. داخل اتاق فرمان صدای آژیر خفیفی را می شنویم که مسئول اتاق فرمان توضیح می دهد این یک نوع آلارم (هشدار) است برای تصحیح بخشی از عملکرد نیروگاه! البته به گفته وی این هشدارها سه مرحله ای است که در مرحله اول صدای آژیر ضعیف و در مرحله دوم صدای آژیر خطر شنیده می شود و مرحله سوم شامل مواردی است که عملکرد دستگاه ها متوقف می شود.

جدول سخت [شماره ۱۱۳]

طراح جدول: بیژن گورانی

افقی: ۱ - ایجاد مانع - از مباحث دانش ریاضی - پیش درآمد آشغال ۲ - قسمت های پایانی - مطابق گذشته - مجمع الجزایری در اقیانوس آرام ۳ - سخن دلنشین - پایه و اساس - ماهر در دعوا - از رنگ های اصلی ۴ - دیگر - دستمال - مجموعه شعری سروده فاضل نظری - از بیماری های پوستی ۵ - درخت زبان گنجشک - زیور و زینت - وسیله نقلیه قطبی - گاوبندی ۶ - نویسنده فرانسوی رمان انسان وحشی - ماده ای رنگی برای زیباسازی نما - بچه پرنده ۷ - پیرو دین موسی(ع) - سال پنجم ترکی - دزد و راهزن - سنگریزه ۸ - کلمه استثناء - زیلوباف - مرطوب - برچسب ۹ - کلمه پرسش - ورزشکار رشته کاراته - آماده و فراهم - دستور قاضی ۱۰ - محل تقاطع دو راسته بازار - جانشین هنرپیشه اصلی در صحنه های خطرناک - زیردست ۱۱ - همگی - از سبزی های خوردنی - گلی آپارتمانی.

عمودی: ۱ - از گیاهان آپارتمانی با برگ های ضخیم و کشیده - از اوراق بهادار ۲ - کرم ابریشم - زهری کشنده ۳ - موتور سیکلت بدون دنده - گوشه ها ۴ - برای نشان دادن درد بر زبان می آورند - زمین ناهموار پرآب و علف - تیری که او از کمان انداخت مرز ایران و توران را تعیین کرد ۵ - لطیف - خوار و زبون - صحنه نمایش ۶ - جلاد استالین - با سرعت زیاد و بدون توقف ۷ - زمان حاضر - دست کم ۸ - افسار - زغنبوت ۹ - حرف انتخاب - عالی و رفیع - شتر عربی ۱۰ - به صورت بی ضابطه و نسنجیده - مقام و رتبه ۱۱ - ماده آرایشی ناخن - ویتامین A ۱۲ - گناه کوچک! - سخن گفتن - درون دهان ۱۳ - پابند و گرفتار - هلاک و نابودی ۱۴ - سوراخ کوچک - حبل الورید ۱۵ - تخم کتان - غیر اختیاری ۱۶ - ماهی کنسروی - آتش - بدون خطر ۱۷ - شتر مرغ منقرض شده - استخوانی در پاچه گوسفند - ردیف ۱۸ - مثانه - از پیامبران الهی که در سن کودکی به مقام نبوت رسید ۱۹ - آوردن - خفاش ۲۰ - داخل - ستاره آرژانتینی تیم فوتبال بارسلونا.

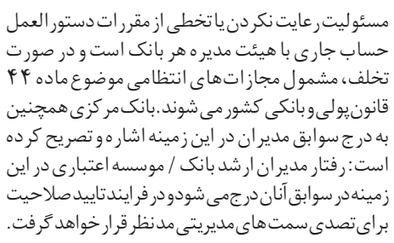

حل جدول شماره ۱۱۲

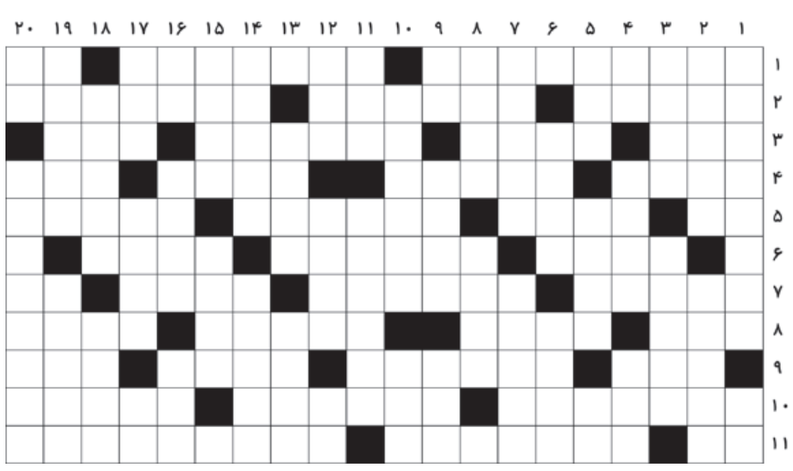

جدول متوسط [شماره ۶۸۸۵]

طراح جدول: مریم احمدی

افقی: ۱- برتری - تهنیت - کارگزاری ۲- تصدیق بیگانه - کلام صریح - شکاف باریک - کوکب - درخت زبان گنجشک - گشاده ۳- افاده - حیله - عدد ماه - رنج - انبان ۴- واحد سطح - شیفته - رفتار ازروی ناز - پیرو - شکوه گر جدایی ها ۵- دورویی - علامت - تنها - قصه گو ۶- پیشه - نویسنده روسی برادران کارامازوف - سنه ۷- وسط - درون - به کار بستن - کرشمه ۸- رطوبت - مژده - ناشناس - پارچه فروش - آخرین توان ۹- فهم - لولای پا - بوی رطوبت - بالا رفتن قیمت ها و پایین آمدن ارزش پول - برزن ۱۰- یازده - نت ششم - شاعر قرن نهم - خشک - جام جمشید - تکرار حرف ۱۱- چرب زبانی - زمانه - رویارویی

عمودی: ۱- روانه کردن - پیکر ۲- گذرگاه - آرزو ۳- اهلی ۴- پول ژاپن - گوارا - زیر پا مانده ۵- پاکان - جمع وزن ۶- رفوزه - جهان ۷- الهه شکار - جای خلوت ۸- نوشیدن - انگشت ابهام - پسوند شباهت ۹- حرص - بانو - درخت انگور ۱۰- از سازهای بادی - خدمتکار زن ۱۱- واجب - نیرو ۱۲- برادر عرب - ملتفت - حرف انتخاب ۱۳- زمستان - منها - درخت انداز ۱۴- جنگ - بختک ۱۵- نوعی کفش - طلا ۱۶- حصیر - شهرت طلب ۱۷- اشاره به دور - همدم - آب عرب ۱۸- سِر ۱۹- تابان - مویه ۲۰- ابرام - بو

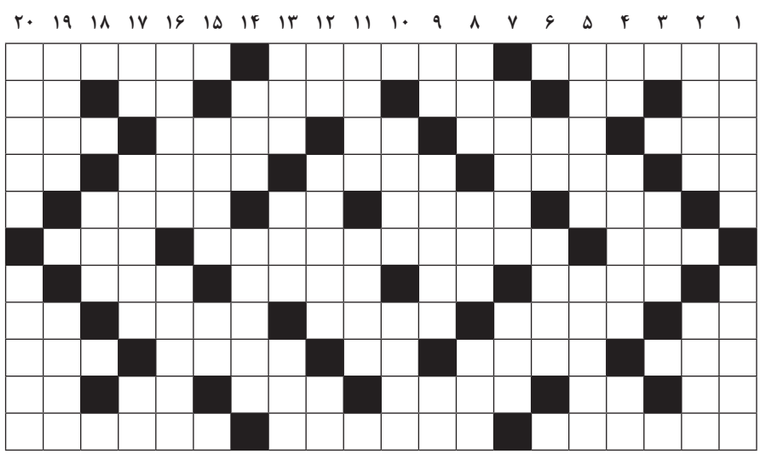

حل جدول شماره ۶۸۸۴